# ЗАКОН

## о контроли опасности од великих удеса који укључују опасне супстанце

"Службени гласник РС", број 94 од 28. новембра 2024.

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

### 1. Предмет

Члан 1.

Овим законом уређују се правила превенције великих удеса који укључују опасне супстанце и ограничавања њихових последица по здравље људи и животну средину ради обезбеђења високог нивоа заштите у Републици Србији на доследан и ефикасан начин, права и обавезе оператера комплекса, обавезе надлежних органа, активности након великог удеса, информисање, информациони систем, надзор и казнене одредбе, као и друга питања у вези са тим.

### 2. Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *севесо комплекс* (у даљем тексту: комплекс) јесте целокупна локација под контролом оператера, на којој су опасне супстанце присутне у једном или више постројења, укључујући заједничку или са њима повезану инфраструктуру или активности; комплекси могу бити комплекси нижег реда или комплекси вишег реда;

2) *суседни комплекс* јесте комплекс који се налази на таквој удаљености од неког комплекса, да повећава ризик или последице великог удеса на том комплексу;

3) *нови комплекс* јесте:

(1) комплекс који је изграђен или почиње са радом на дан или након ступања на снагу овог закона, или

(2) локација пословања која постаје комплекс обухваћен подручјем примене овог закона, на дан или након ступања на снагу овог закона, услед било које измене, било ког његовог постројења или активности, или услед повећања количина или других промена које доводе до промене у њеном попису опасних супстанци, или

(3) комплекс нижег реда који постаје комплекс вишег реда, или обрнуто, на дан или након ступања на снагу овог закона, услед било које измене, било ког његовог постројења или активности, која доводи до промене у његовом попису опасних супстанци;

4) *постојећи комплекс* јесте комплекс који је до дана ступања на снагу овог закона био уведен у регистар постројења, у складу са законом којим се уређује заштита животне средине без промена његове класификације, као комплекс нижег реда или комплекс вишег реда;

5) *други комплекс* јесте локација пословања која подлеже одредбама примене овог закона, или комплекс нижег реда који постаје комплекс вишег реда, или обрнуто, на дан или након ступања на снагу овог закона, из разлога који нису наведени у тачки 3) подтач. (2) и (3) овог става, односно из разлога промене класификације супстанце;

6) *севесо постројење* (у даљем тексту: постројење) јесте техничка јединица унутар комплекса, било на нивоу или испод нивоа земље, у којој се опасне супстанце производе, користе, складиште или се њима рукује; постројење укључује сву опрему, грађевине, цевоводе, уређаје, алате, интерне железничке колосеке, докове, истоварна пристаништа за постројење, пристане, складишта или сличне грађевине, на води или друге, које су неопходне за рад тог постројења;

7) *оператер* јесте предузетник или правно лице које, у складу са прописима, управља комплексом или постројењем, или их контролише, или је овлашћен за доношење економских одлука у области техничког функционисања комплекса или постројења;

8) *опасна супстанца* јесте супстанца или смеша у складу са прописом којим се уређује листа опасних супстанци, укључујући њено присуство у облику сировине, производа, нус-производа, остатка или полупроизвода;

9) *смеша* јесте мешавина или раствор две или више супстанци;

10) *присуство опасних супстанци* јесте стварно или предвиђено присуство опасних супстанци у комплексу или опасних супстанци за које је реално да се очекује да могу настати за време губитка контроле над

процесима, укључујући активности складиштења, у било ком постројењу унутар комплекса, у количинама које су једнаке или веће од граничних количина у складу са прописом којим се уређује листа опасних супстанци, врсте и количине опасних супстанци и критеријуми за разврставање комплекса на комплексе нижег реда и комплексе вишег реда;

11) *велики удес* јесте догађај, као што је велика емисија, пожар или експлозија, који произлази из неконтролисаног развоја догађаја током рада сваког комплекса обухваћеног овим законом, који тренутно или одложено, унутар или изван комплекса, доводи до озбиљне опасности по здравље људи и животну средину, и који укључује једну или више опасних супстанци;

12) *опасност* јесте суштинско својство опасне супстанце или физичка ситуација, који би могли да нанесу штету здрављу људи или животној средини;

13) *ризик* јесте вероватноћа да до одређеног ефекта дође у одређеном периоду или под одређеним околностима;

14) *складиштење* јесте присуство опасних супстанци за потребе складиштења, безбедног чувања или држања на залихама;

15) *јавност* јесте једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе;

16) *заинтересована јавност* јесте јавност на коју утиче или на коју може да утиче доношење одлуке надлежног органа или која има интерес у доношењу одлука о питањима обухваћеним чланом 9. став 1. овог закона, укључујући и удружења грађана и друштвене организације које се баве заштитом животне средине и које су евидентиране код надлежног органа;

17) *контрола комплекса* јесу радње, укључујући прегледе на терену, провере интерних мера, система и извештаја, пратећих докумената као и свака неопходна накнадна надзорна активност предузета од стране или у име надлежног органа, како би се проверила и унапредила усклађеност комплекса са овим законом;

18) *домино ефекти* представљају повећање ризика или последица великог удеса, због географског положаја комплекса, или међусобне близине комплекса, или пописа опасних супстанци које су присутне на комплексу;

19) *домино група* представља групу комплекса са могућим домино ефектима.

*Примена*

Члан 3.

Одредбе овог закона примењују се на комплексе.

У сврху примене овог закона, под комплексом се подразумевају и:

1) подземна складишта гаса у природним слојевима на копну, изданима, сланим пећинама и напуштеним рудницима;

2) локације хемијских и термичких поступака прераде отпада и складиштења у вези са тим поступцима, а који укључују опасне супстанце;

3) локације хемијских и термичких поступака прераде минерала и складиштења у вези са тим поступцима, а који укључују опасне супстанце; као и

4) активна флотацијска јаловишта, укључујући формирана језера или бране, а који садрже опасне супстанце.

Комплекси се разврставају у комплексе нижег реда или у комплексе вишег реда према врсти и количини опасних супстанци које су присутне у комплексу.

Министар надлежан за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министар) ближе прописује листу опасних супстанци, врсте и количине опасних супстанци и критеријуме за разврставање комплекса у комплексе нижег реда и комплексе вишег реда.

*Изузеци од примене*

Члан 4.

Одредбе овог закона не примењују се на:

1) објекте који се, у смислу закона којим се уређује одбрана, сматрају војним постројењима или војним складиштима;

2) опасности проузроковане јонизујућим зрачењем које потиче из супстанци;

3) транспорт опасних супстанци друмским, железничким и унутрашњим пловним путевима, морем или ваздухом, као и директно повезано привремено складиштење, укључујући утовар, истовар и транспорт из једног у друго превозно средство на доковима, пристаништима или ранжирним станицама, изван комплекса;

4) транспорт опасних супстанци цевоводима, укључујући пумпне станице, изван комплекса;

5) експлоатацију, и то: истраживање, вађење и прераду минерала, у рудницима и каменоломима, укључујући и путем бушотина, осим на комплексе наведене у члану 3. став 2. овог закона;

6) истраживање и експлоатацију минерала на мору, укључујући угљоводонике;

7) складиштење гаса у подземним локацијама на мору, укључујући како локације намењене складиштењу, тако и локације у којима се спроводи истраживање и експлоатација минерала, укључујући угљоводонике;

8) депоније отпада, укључујући подземна складишта отпада, осим на комплексе наведене у члану 3. став 2. овог закона.

## II. НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

### Члан 5.

Надлежни орган за спровођење овог закона је министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство).

Државни органи и органи јединица локалне самоуправе, надлежни за спровођење прописа којима се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама, су надлежни орган за спровођење одредаба члана 6. и члана 16. став 3. овог закона.

Државни органи, органи аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, надлежни за спровођење прописа којима се уређују услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката, су надлежни орган за спровођење одредаба чл. 7, 8, 9. и 10. овог закона.

Надлежни органи дужни су да сарађују у размени искуства и унапређењу знања у области контроле опасности од великих удеса који укључују опасне супстанце, да обезбеде одговарајуће механизме и средства за такву сарадњу, као и да учествују у таквој сарадњи одговарајућих механизама Европске уније, где је то применљиво.

### Члан 6.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе, који на основу прописа којима се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама израђује екстерни План заштите од великог удеса дужан је да, након великог удеса који је настао на његовој административној територији, обавести јавност која може бити погођена ефектима тог удеса, о:

1) ефектима и последицама удеса који се догодио и

2) где је то могуће, о предузетим мерама за ублажавање последица тог удеса.

### Члан 7.

Надлежни органи из члана 5. став 3. овог закона дужни су да приликом просторног планирања воде рачуна о превенцији великих удеса и ограничавању последица тих удеса по здравље људи и животну средину.

Надлежни органи из члана 5. став 3. овог закона дужни су да обављају консултације са Министарством, како би се адекватно извршила превенција великих удеса у просторном планирању. Консултације се обављају у току израде планског документа, сходно планираном развоју простора, доступним информацијама о постојећим комплексима који се налазе у обухвату планског документа или у близини обухвата планског документа као и условима и мерама заштите животне средине.

Ако су за поједина планска документа потребне детаљније информације о могућим ефектима великих удеса који могу да имају утицај на плански документ, надлежни орган за просторно планирање дужан је да захтева додатне консултације, информације и релевантне мере заштите од Министарства. Ако у обухвату планског документа или у близини обухвата планског документа не постоје комплекси, али се планира изградња новог комплекса, у консултације дужан је да се укључи и инвеститор планираног комплекса, ради прибављања свих информација релевантних за превенцију великих удеса.

Ако се у току консултација утврди да се планираним развојем простора повећавају ризик или последице од великих удеса, у том случају може да дође до измена у планирању простора или планираној изградњи новог комплекса.

Одредбе овог члана, где је то применљиво, односе се и на стратешку процену утицаја на животну средину као саставног дела планске документације.

**Превенција великих удеса и ограничавање последица тих удеса при планирању простора**

Члан 8.

Планирањем простора се превенција великих удеса и ограничавање последица тих удеса врши контролом над:

1) одабиром локација за изградњу нових комплекса;

2) променама на постојећим комплексима;

3) планирањем нових развоја простора у близини комплекса, укључујући транспортне руте, зоне стамбених насеља и зоне јавних намена, где сам одабир локације за такве развоје може бити извор ризика или повећања ризика или повећања последица од великог удеса.

Стратегије развоја простора, просторни и урбанистички планови, акциони планови за спровођење тих стратегија и спровођење тих просторних планова, морају дугорочно да обезбеде потребу за:

1) очувањем одговарајућих безбедносних раздаљина између комплекса и зона стамбених насеља, зона јавних намена, зона за одмор и рекреацију, као и, колико је могуће, главних транспортних рута;

2) очувањем природних и осетљивих подручја од посебног значаја за заштиту, у близини комплекса, кроз утврђивање одговарајућих безбедносних растојања или других релевантних мера;

3) увођењем додатних техничко-технолошких мера на постојећим комплексима, ради превенције великих удеса и ограничавања њихових последица по здравље људи и животну средину.

Министарство даје услове и мере превенције великих удеса и ограничавања последица тих удеса при планирању простора, на основу доступних података о комплексима и могућим ефектима великих удеса на њима.

Министарство може да захтева од оператера комплекса да достави додатне информације потребне ради утврђивања услова и мера из става 3. овог члана.

Министар прописује методологију за утврђивање услова и мера из става 3. овог члана.

**Јавне консултације и учешће у доношењу одлука**

Члан 9.

Заинтересована јавност има право да у раној фази изрази своје мишљење и учествује у доношењу одлука о пројектима који се односе на:

1) планирање нових комплекса у складу са чланом 8. овог закона;

2) промене на постојећим комплексима и

3) планирање нових развоја простора у близини комплекса, при чему сам одабир локације за такве развоје може бити извор ризика или повећања ризика или повећања последица од великог удеса у складу са чланом 8. овог закона.

Поступак учешћа јавности за пројекте из става 1. овог члана спроводи се у складу са прописима којима се уређује процена утицаја пројеката на животну средину.

Ако се израђују општи планови или програми у вези са ставом 1. тач. 1) и 3) овог члана, јавност има право да у раној фази учествује у њиховој изради, измени или прегледу у складу са прописом којим се уређује поступак учешћа јавности у изради одређених планова и програма у области животне средине.

Учешће јавности у изради, измени или прегледу планова и програма из става 3. овог члана се не примењује у односу на планове и програме за које се поступак учешћа јавности спроводи у складу са законом којим се уређује стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину.

**Превенција великих удеса при планирању простора у прекограничном контексту**

Члан 10.

Када се одредбе чл. 8. и 9. овог закона примењују за комплексе вишег реда са могућим прекограничним ефектима великих удеса, планирањем простора се мора обезбедити смањење ризика од великих удеса и смањење последица истих, не само по здравље становништва и животну средину на територији Републике Србије, већ и по здравље становништва и животну средину суседне државе која може бити погођена ефектима тих великих удеса.

Када се планским документом уређује изградња новог комплекса или промене на постојећем комплексу, са могућим прекограничним ефектима у складу са одредбама Конвенције о прекограничним ефектима

индустријских удеса („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 42/09), израђује се стратешка процена утицаја на животну средину тог планског документа, која мора да садржи процену прекограничних утицаја, односно могућих прекограничних ефеката великих удеса који могу настати у случају изградње новог комплекса или спровођења промена на постојећем комплексу.

Државни органи, органи аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, надлежни за спровођење прописа којима се уређују услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката, дужни су да у поступку просторног планирања узму у обзир податке о могућим прекограничним ефектима великих удеса, које Министарство добије од суседних држава у поступку међународних консултација према важећим међународним уговорима.

Податке из става 3. овог члана Министарство даје као саставни део услова и мера заштите животне средине из члана 8. став 3. овог закона, ако такви подаци постоје.

## III. ОБАВЕЗЕ ОПЕРАТЕРА

### Обавезе оператера

Члан 11.

Оператер је дужан да изврши идентификацију комплекса у складу са чланом 3. овог закона.

Оператер је дужан да докаже да је препознао опасности од великог удеса и да предузима мере превенције великог удеса и ограничавања последица тог удеса по здравље људи или животну средину, у складу са овим законом и прописима којима се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама, посебно у сврхе контроле комплекса.

Оператер је дужан да докаже да је ризик од великог удеса на његовом комплексу прихватљив, у складу са овим законом и прописима донетим на основу њега.

Оператер је дужан да прибави сагласност у складу са чланом 24. ст. 1. и 2. овог закона.

Оператер је дужан да, када дође до великог удеса или када дође до неконтролисаног развоја догађаја за који се због његове природе оправдано може очекивати да ће довести до великог удеса, о томе одмах обавести територијално надлежни центар за обавештавање и све надлежне службе за поступање у ванредним ситуацијама, јединице локалне самоуправе на чијој се територији налази комплекс, у складу са овим законом и прописима којима се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама.

Оператер је дужан да:

1) за сваки комплекс изради Обавештење и достави га Министарству;

2) да изради Политику превенције великог удеса, достави је Министарству и да поступа у складу са том политиком;

3) изради, Систем управљања безбедношћу, достави га Министарству и исти спроводи;

4) за комплекс вишег реда изради Извештај о безбедности, достави га Министарству и да активности на комплексу обавља у складу са тим извештајем;

5) за комплекс вишег реда изради интерни План заштите од великог удеса, достави га Министарству и примени га у случају удеса;

6) достави Министарству информације из члана 8. став 4. овог закона;

7) достави Министарству информације неопходне за идентификацију домино група у складу са овим законом;

8) обезбеђује информисање јавности у складу са овим законом;

9) за комплекс вишег реда достави надлежном органу јединице локалне самоуправе, на основу прописа којима се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама, сагласност на Извештај о безбедности и сагласност на интерни План заштите од великог удеса издате од стране Министарства, укључујући и информације потребне за израду екстерних Планова заштите од великог удеса, у року од 15 дана од дана прибављања сагласности у складу са овим законом;

10) обавести Министарство о променама, одређеним овим законом;

11) пружи сву неопходну помоћ, како би омогућио надлежним органима обављање њихових дужности у складу са овим законом и посебним законима, а која је неопходна за инспекцијски надзор, као и за прикупљање свих неопходних информација, у вези са вршењем дужности надлежних органа у складу са овим и посебним законима, а нарочито да би се омогућило надлежним органима да: изврше пуну процену могућности настанка великог удеса; одреде обим могућих повећања вероватноће или погоршања ефеката великог удеса; израде

екстерни План заштите од великог удеса и узму у обзир супстанце које због свог физичког облика, посебних услова или локације могу захтевати додатно разматрање.

Оператер је дужан да испуњава и друге обавезе прописане овим законом и прописима донетим на основу њега.

**Обавештење**

Члан 12.

Оператер је дужан да за сваки комплекс изради Обавештење које садржи следеће податке:

1) информације о комплексу и оператеру комплекса, које садрже:

(1) назив и пуну адресу комплекса,

(2) име и/или пословно име оператера, место и пуну адресу седишта оператера,

(3) име, презиме и функцију особе која је одговорна за комплекс;

2) опис комплекса и околине комплекса, који садржи:

(1) активност или предложену активност постројења или складишта,

(2) непосредну околину комплекса и факторе из окружења који би могли узроковати велики удес или погоршати његове последице укључујући, ако су доступни, податке о суседним комплексима, о локацијама које нису обухваћене овим законом, подручјима и просторном развоју, који би могли узроковати или повећати ризик, или последице великог удеса и домино ефеката;

3) попис опасних супстанци, који садржи:

(1) информације неопходне за идентификацију опасних супстанци и категорија опасних супстанци које су присутне или могу бити присутне на комплексу,

(2) максималну могућу количину на комплексу, као и физички облик опасне супстанце или супстанци идентификованих у складу са подтачком (1) ове тачке.

Оператер је дужан да Министарству достави Обавештење:

1) о новом комплексу, пре подношења захтева за сагласност, у складу са овим законом;

2) пре спровођења промена на комплексу, у складу са овим законом;

3) за други комплекс, годину дана од дана примене овог закона на тај комплекс.

Министар ближе прописује садржину, форму и начин достављања Обавештења из става 1. овог члана.

**Политика превенције великог удеса**

Члан 13.

Оператер је дужан да изради документ Политика превенције великог удеса, у писаној форми.

Оператер је дужан да обезбеди правилну примену Политике превенције великог удеса.

Политика превенције великог удеса треба да:

1) буде креирана тако да обезбеди висок ниво заштите здравља људи и животне средине;

2) буде сразмерна опасностима од великог удеса;

3) дефинише свеукупне циљеве и принципе деловања оператера и

4) дефинише улогу и одговорност руководства и посвећеност сталном унапређивању контроле опасности од великог удеса и обезбеђивању високог нивоа заштите.

Оператер је дужан да Министарству достави Политику превенције великог удеса:

1) за нови комплекс, уз захтев за сагласност, у складу са овим законом;

2) пре спровођења промена на комплексу, у складу са овим законом;

3) за други комплекс, годину дана од дана примене овог закона на тај комплекс.

Оператер је дужан да Политику превенције великог удеса спроводи путем Система управљања безбедношћу и одговарајућих средстава и структура, сразмерно опасностима од великог удеса и сложености организације

оператера или делатности комплекса.

Оператер је дужан да Политику превенције великог удеса преиспита и по потреби ажурира, у складу са овим законом.

**Систем управљања безбедношћу**

Члан 14.

Оператер је дужан да изради и спроводи Систем управљања безбедношћу.

Систем управљања безбедношћу оператер доставља Министарству са Политиком превенције великог удеса за комплексе нижег реда и са Извештајем о безбедности за комплексе вишег реда.

Систем управљања безбедношћу обухвата и део општег система управљања, што укључује организациону структуру, одговорности, праксу, процедуре, процесе и ресурсе за одређивање и спровођење Политике превенције великог удеса.

Оператер је дужан да, поред редовног периода преиспитивања који је усвојио, преиспита и по потреби ажурира Систем управљања безбедношћу, приликом сваког преиспитивања Политике превенције великог удеса.

Министар ближе прописује елементе и захтеве Система управљања безбедношћу.

**Извештај о безбедности**

Члан 15.

Оператер је дужан да за комплекс вишег реда изради Извештај о безбедности како би:

1) доказао да се Политика превенције великог удеса и Систем управљања безбедношћу којим се она примењује, спроводе у складу са захтевима утврђеним у чл. 13. и 14. овог закона;

2) доказао да је идентификовао опасности од великог удеса и могуће сценарије великог удеса, да су предузете неопходне мере за превенцију таквих удеса и ограничавање њихових последица по здравље људи и животну средину и да је ризик од великог удеса прихватљив;

3) доказао да се водило рачуна о одговарајућој безбедности и поузданости при пројектовању, изградњи, раду и одржавању сваког постројења, складишта, опреме и инфраструктуре повезане са радом комплекса, а који су везани за опасности од великог удеса унутар комплекса;

4) доказао да је израђен интерни План заштите од великог удеса, у складу са чл. 16. и 17. овог закона, укључујући и достављање информација да би се омогућила израда екстерног Плана заштите од великог удеса;

5) пружио довољно информација, како би надлежни орган могао да донесе одлуку о локацији нових активности, или развоју простора у близини постојећих комплекса.

Извештај о безбедности садржи Политику превенције великог удеса и Систем управљања безбедношћу.

Извештај о безбедности садржи и листу правних лица или предузетника (организација) који су били укључени у његово израду.

Оператер комплекса вишег реда је дужан да Министарству достави Извештај о безбедности:

1) за нови комплекс, уз захтев за сагласност, у складу са овим законом;

2) пре спровођења промена на комплексу, у складу са овим законом;

3) за други комплекс, годину дана од дана примене овог закона на тај комплекс.

Министар ближе прописује садржину и методологију израде Извештаја о безбедности.

**План заштите од великог удеса**

Члан 16.

План заштите од великог удеса израђује се у циљу:

1) ограничавања и контроле инцидената ради смањивања последица и ограничавања штете по здравље људи, животну средину и имовину;

2) примене неопходних мера ради заштите здравља људи и животне средине од последица великог удеса;

3) преношења неопходних информација јавности и надлежним службама или органима подручја у ком се комплекс налази;

4) обезбеђивања повраћаја у пређашње стање и чишћења животне средине након великог удеса.

План заштите од великог удеса се израђује као интерни План заштите од великог удеса и као екстерни План заштите од великог удеса.

Екстерни план заштите од великог удеса, са мерама које је потребно предузети ван комплекса, израђују надлежни органи јединица локалне самоуправе за спровођење прописа којима се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама.

**Израда и примена интерног Плана заштите од великог удеса**

Члан 17.

Оператер је дужан да за комплекс вишег реда изради интерни План заштите од великог удеса са мерама које је потребно предузети унутар комплекса.

Оператер комплекса вишег реда је дужан да приликом израде интерног Плана заштите од великог удеса консултује запослене на комплексу, укључујући и одговарајуће запослене подизвођаче ангажоване на дужи рок.

Оператер комплекса вишег реда је дужан да приликом израде интерног Плана заштите од великог удеса консултује и надлежне:

1) службе за заштиту и спасавање (ватрогасно-спасилачке јединице);

2) службе за здравствену заштиту, за област у којој се налази комплекс;

3) заводе за јавно здравље;

4) органе јединице локалне самоуправе на чијој се административној територији налази комплекс.

Оператер комплекса вишег реда је дужан да без одлагања примени интерни План заштите од великог удеса, када:

1) дође до великог удеса, или

2) дође до неконтролисаног догађаја за који се због његове природе оправдано може очекивати да ће довести до великог удеса.

Оператер комплекса вишег реда је дужан да Министарству достави интерни План заштите од великог удеса:

1) за нови комплекс, уз захтев за сагласност, у складу са овим законом;

2) пре спровођења промена на комплексу, у складу са овим законом;

3) за други комплекс, годину дана од дана примене овог закона на тај комплекс.

Министар ближе прописује садржину и методологију израде интерног Плана заштите од великог удеса.

IV. РАД КОМПЛЕКСА

**Услов за рад комплекса**

Члан 18.

Комплекс може да ради:

1) на основу правоснажног решења о сагласности из члана 24. овог закона, или

2) на основу правоснажног решења о измени решења о сагласности из члана 27. овог закона, ако је оператер преиспитао и ажурирао документа, у складу са чл. 25. и 26. овог закона, а није спроводио промене из члана 28. став 1. овог закона.

Оператер може да изврши промене из члана 28. став 1. овог закона, само ако је, услед планираних промена, преиспитао и ажурирао документа из члана 19. овог закона и на њих прибавио правоснажно решење о измени решења о сагласности из члана 27. став 1. тачка 2) овог закона.

Ако Министарство решењем одбаци захтев оператера за издавање сагласности, или одбаци захтев оператера за издавање решења о измени решења о сагласности из члана 27. став 1. тачка 1) овог закона, или донесе решење о престанку важења сагласности, у складу са овим законом, оператер је дужан да обустави рад комплекса, најкасније у року од 30 дана од дана пријема тог решења, изузев у случају потпуног престанка рада комплекса и демонтаже комплекса, у складу са чланом 31. овог закона.

У случају обуставе рада из става 3. овог члана оператер је дужан да безбедно уклони опасне супстанце са локације комплекса, у року од 60 дана од дана пријема тог решења, изузев у случају потпуног престанка рада комплекса и демонтаже комплекса, у складу са чланом 31. овог закона.

Ако Министарство решењем забрани рад комплекса или дела комплекса, у складу са чланом 32. овог закона, оператер мора да обустави рад комплекса или оног дела комплекса коме је забрањен рад, најкасније у року од 30 дана од дана пријема тог решења.

У случају обуставе рада из става 5. овог члана оператер је дужан да безбедно уклони опасне супстанце са локације комплекса или оног дела комплекса ком је забрањен рад, у року од 60 дана од дана пријема тог решења.

Обустава рада комплекса траје до доношења правоснажног решења о сагласности из члана 24. овог закона, изузев у случају потпуног престанка рада комплекса и демонтаже комплекса, у складу са чланом 31. овог закона.

Контролу комплекса спроводи Министарство у току поступка издавања сагласности по захтевима оператера и у току инспекцијских надзора.

**Захтев за издавање сагласности**

Члан 19.

Оператер подноси Министарству захтев за издавање сагласности, као и:

1) Политику превенције великог удеса из члана 13. овог закона и Систем управљања безбедношћу из члана 14. овог закона, за комплекс нижег реда, или

2) Извештај о безбедности из члана 15. овог закона и интерни План заштите од великог удеса из члана 17. овог закона, за комплекс вишег реда.

Оператер комплекса нижег реда, поред документа из става 1. тачка 1) овог члана, доставља и доказе о примени Политике превенције великог удеса и Система управљања безбедношћу. Доказима, у смислу примене овог става, сматрају се записи процедура Система управљања безбедношћу, из члана 14. овог закона.

Оператер уз захтев из става 1. овог члана доставља и доказ о уплаћеној републичкој административној такси.

Документа из става 1. овог члана оператер доставља у три примерка у штампаној форми и у једном примерку у електронској форми, осим Система управљања безбедношћу, који се доставља само у електронској форми.

**Техничка комисија**

Члан 20.

За оцену захтева из члана 19. овог закона Министарство образује Техничку комисију, у року од двадесет дана од дана пријема уредног захтева.

Председник Техничке комисије се бира из реда запослених или постављених лица у Министарству.

Чланови Техничке комисије могу бити лица са високом стручном спремом одговарајуће струке, односно смера и стручног искуства, из реда:

1) запослених или постављених лица у Министарству;

2) запослених или постављених лица у другим државним органима и организацијама;

3) независних стручњака.

Чланови Техничке комисије не могу бити лица која су:

1) учествовала у изради Политике превенције великог удеса из члана 13. овог закона и Система управљања безбедношћу из члана 14. овог закона, за комплекс нижег реда, или Извештаја о безбедности из члана 15. овог закона и интерног Плана заштите од великог удеса из члана 17. овог закона, за комплекс вишег реда;

2) оснивач правног лица или предузетник који је израдио документа из тачке 1) овог става или запослени код тих лица;

3) оператер или запослени код оператера;

4) брачни другови, крвни сродници до четвртог степена сродства и сродници по тазбини до другог степена сродства лица из тач. 1)–3) овог става.

Министар ближе прописује рад Техничке комисије и начин избора њених чланова.

Право на накнаду за рад у Техничкој комисији имају чланови Техничке комисије из реда независних стручњака.

Средства за финансирање рада Техничке комисије обезбеђују се у буџету Републике Србије.

**Разматрање захтева**

Члан 21.

Министарство у року од седам дана од дана образовања Техничке комисије, захтев за издавање сагласности, заједно са документацијом, укључујући и последње достављено Обавештење оператера за односни комплекс, доставља на мишљење Техничкој комисији.

Министарство по службеној дужности, за комплекс за који је достављен захтев из члана 19. овог закона, прибавља податке и документацију од значаја за примену овог закона од других надлежних органа о испуњености услова и мера из прописа који уређују управљање хемикалијама и биоцидним производима, опрему под притиском, средства за исхрану биља, безбедност и здравље на раду и других, где је применљиво.

Министарство прибавља од надлежног органа за заштиту од пожара и експлозија записник о инспекцијском надзору надлежног инспектора из области заштите од пожара и експлозија и друге податке од значаја за примену овог закона.

Министарство доставља захтев из става 2. овог члана органима из тог става, у року од 20 дана од дана пријема уредног захтева за издавање сагласности из члана 19. овог закона.

Надлежни органи из става 2. овог члана дужни су да доставе податке и документацију од значаја за примену овог закона у року од 30 дана од дана пријема захтева Министарства.

**Измене и допуне достављених докумената**

Члан 22.

На предлог Техничке комисије, Министарство може захтевати од оператера да у одређеном року изврши измене и допуне достављених докумената.

На захтев оператера, Министарство може одобрити додатни рок за измене и допуне достављених докумената, највише два пута, по захтеву из става 1. овог члана.

По пријему измењених и допуњених докумената оператера, Министарство иста поново доставља Техничкој комисији на мишљење, у року од седам дана од дана пријема истих.

Министарство од оператера може захтевати измене и допуне докумената сходно ставу 1. овог члана највише два пута.

**Одбацивање захтева оператера**

Члан 23.

Министарство решењем одбацује захтев за издавање сагласности оператера ако:

1) Техничка комисија утврди да је ризик од великог удеса на комплексу оператера неприхватљив, или

2) Техничка комисија утврди значајне недостатке у мерама превенције великог удеса и ограничавања последица тог удеса по људе или околину, или

3) оператер не поступи по захтевима за измене и допуне докумената из члана 22. овог закона.

На решење из става 1. овог члана може се изјавити жалба.

Жалба не задржава извршење решења.

По жалби на првостепено решење одлучује Влада.

**Сагласност**

Члан 24.

Министарство решењем издаје сагласност на достављена документа из члана 19. овог закона, на основу позитивног мишљења Техничке комисије из члана 20. овог закона.

Сагласност се издаје на:

1) Политику превенције великог удеса и Систем управљања безбедношћу, за комплекс нижег реда;

2) Извештај о безбедности и интерни План заштите од великог удеса, за комплекс вишег реда.

Министарство сагласношћу потврђује да су достављена документа израђена у складу са овим законом и да је оператер у стању да обезбеди њихово спровођење.

На решење из става 1. овог члана може се изјавити жалба.

Жалба не задржава извршење решења.

По жалби на првостепено решење одлучује Влада.

**Преиспитивање и ажурирање Политике превенције великог удеса и Извештаја о безбедности**

Члан 25.

Оператер је дужан да након прибављања сагласности преиспита:

1) за комплекс вишег реда Извештај о безбедности, укључујући и Политику превенције великог удеса и Систем управљања безбедношћу, који су саставни део Извештаја о безбедности;

2) за комплекс нижег реда Политику превенције великог удеса и Систем управљања безбедношћу;

и, ако је потребно, наведена документа ажурира:

(1) најмање сваке пете године,

(2) ако има намеру да промени, име и/или пословно име и пуну адресу комплекса,

(3) ако се у комплексу десио велики удес, у року од шест месеци од дана његовог настанка, или

(4) у било ком тренутку, самоиницијативно или на захтев Министарства, када је то оправдано због нових чињеница или нових технолошких сазнања у области безбедности, укључујући сазнања која су резултат анализе удеса или, колико је то могуће, срећом избегнутих удеса, као и напретка сазнања у вези са проценом опасности.

Оператер је дужан да након прибављања сагласности преиспита:

1) за комплексе вишег реда Извештај о безбедности, укључујући и Политику превенције великог удеса и Систем управљања безбедношћу, који су саставни део Извештаја о безбедности;

2) за комплексе нижег реда Политику превенције великог удеса и Систем управљања безбедношћу;

и наведена документа ажурира пре спровођења промена на комплексу из члана 28. став 1. овог закона.

Оператер је дужан да уз захтев за измену сагласности, у складу са чланом 27. овог закона, Министарству достави ажурирана документа из ст. 1. и 2. овог члана.

Када су документа из става 1. овог члана преиспитана у складу са овим чланом, али нису ажурирана, оператер је дужан да о томе без одлагања обавести Министарство у писаној форми.

**Преиспитивање, тестирање и ажурирање интерног Плана заштите од великог удеса**

Члан 26.

Оператер комплекса вишег реда дужан је да након прибављања сагласности, у временским интервалима који нису дужи од три године, преиспита и тестира интерни План заштите од великог удеса, а где је потребно, исти ажурира и достави Министарству, уз захтев за измену сагласности, у складу са чланом 27. овог закона.

Оператер је дужан да ажурира интерни План заштите од великог удеса и достави Министарству, уз захтев за измену сагласности, у складу са чланом 27. овог закона, сваки пут када ажурира Извештај о безбедности.

Оператер комплекса вишег реда је дужан да приликом преиспитивања интерног Плана заштите од великог удеса узме у обзир:

1) сваку промену на комплексу или промену у оквиру надлежних служби из члана 17. став 3. овог закона;

2) сва релевантна нова техничка сазнања;

3) сва релевантна нова сазнања која се односе на одговор на велики удес.

Када је интерни План заштите од великог удеса преиспитан у складу са овим чланом, али није ажуриран, оператер је дужан да о томе без одлагања обавести Министарство у писаној форми.

**Измена сагласности**

Члан 27.

Оператер је дужан да поднесе захтев за измену сагласности ако:

1) ажурира документа, у складу са чл. 25. и 26. овог закона;

2) има намеру да изврши промену на комплексу, у складу са чланом 28. став 1. овог закона.

Оператер уз захтев за измену сагласности подноси и ажурирана документа, у складу са чланом 19. овог закона.

Изузетно од става 2. овог члана, оператер комплекса вишег реда, уз захтев за измену сагласности подноси само интерни План заштите од великог удеса, ако исти редовно ажурира у складу са чланом 26. став 1. овог закона.

По захтеву оператера за измену сагласности, Министарство спроводи поступак за издавање сагласности прописан овим законом и издаје решење о измени сагласности.

На решење из става 4. овог члана може се изјавити жалба.

Жалба не задржава извршење решења.

По жалби на првостепено решење одлучује Влада.

**Промене на комплексу**

Члан 28.

Оператер је дужан да унапред достави Министарству информације о променама које би могле да имају значајне последице за опасност од великог удеса, или би могле да доведу до тога да комплекс нижег реда постане комплекс вишег реда или обрнуто, и то о:

1) било којој измени информација у попису опасних супстанци из члана 12. став 1. тачка 3) овог закона, укључујући и о:

(1) значајном повећању или смањењу количине опасне супстанце;

(2) значајној промени природе или физичког облика опасне супстанце;

2) значајној промени процеса у којима се опасна супстанца користи;

3) свакој измени комплекса или постројења или складишта.

Оператер је дужан да унапред достави Министарству информације и о:

1) трајном престанку рада комплекса или демонтажи комплекса, или

2) свакој измени информација из члана 12. став 1. тачка 1) овог закона.

Информације из ст. 1. и 2. овог члана оператер доставља у форми Обавештења из члана 12. овог закона.

Ако оператер комплекса има намеру да смањи капацитет за производњу, промет и складиштење опасних супстанци, или измени попис опасних супстанци на комплексу, тако да не испуњава услове за даљу примену овог закона и чиме престаје да буде комплекс, Обавештење мора да садржи и податке о планираним мерама за безбедну измену рада комплекса укључујући и рокове за спровођење истих.

Надлежна инспекција, на основу Обавештења из става 4. овог члана, врши ванредни инспекцијски надзор комплекса, припрема записник о спроведеним мерама и доставља га Министарству.

Ако надлежна инспекција након ванредног инспекцијског прегледа из става 5. овог члана, утврди да су планиране мере наведене у Обавештењу спроведене, Министарство издаје Решење о престанку важења сагласности.

На решење из става 6. овог члана може се изјавити жалба.

Жалба не задржава извршење решења.

По жалби на првостепено решење одлучује Влада.

Комплекс престаје да буде комплекс даном правоснажности решења из става 6. овог члана.

**Давање у закуп комплекса или дела комплекса**

Члан 29.

Ако оператер комплекса другом правном лицу или предузетнику да у закуп комплекс или део комплекса, дужан је да Министарству и надлежној инспекцији достави Обавештење о насталој промени у року од 15 дана од настанка те промене.

Друго правно лице или предузетник из става 1. овог члана дужно је да у свему поступа у складу са усвојеном Политиком превенције великог удеса и Системом управљања безбедношћу оператера, и да обезбеди примену свих мера које је оператер предвидео у документима на које је добио сагласност Министарства из члана 24. овог закона, на комплексу или делу комплекса који је то друго правно лице или предузетник преузео у закуп.

Надлежна инспекција, на основу Обавештења из става 1. овог члана, врши ванредни инспекцијски надзор комплекса, припрема записник о стању на комплексу и доставља га Министарству у року од 20 дана од дана пријема тог Обавештења.

Ако надлежна инспекција, у записнику из става 3. овог члана, утврди да друго правно лице или предузетник не поступа у складу са ставом 2. овог члана, Министарство издаје решење о престанку важења сагласности.

На решење из става 4. овог члана може се изјавити жалба.

Жалба не задржава извршење решења.

По жалби на првостепено решење одлучује Влада.

**Стечај оператера комплекса**

Члан 30.

У случају када је над оператером комплекса покренут стечајни поступак сва права и обавезе оператера комплекса прелазе на стечајног управника.

Стечајни управник је дужан да у року од 15 дана од преузимања дужности стечајног управника код оператера, за сваки комплекс у власништву оператера, достави Министарству и надлежној инспекцији Обавештење о насталој промени.

У току стечајног поступка, стечајни управник дужан је да у потпуности поступа у складу са Политиком превенције великог удеса и Системом управљања безбедношћу оператера и да обезбеди примену свих мера које је оператер предвидео у документима на које је добио сагласност Министарства из члана 24. овог закона.

Надлежна инспекција, на основу Обавештења из става 2. овог члана, врши ванредни инспекцијски надзор комплекса, сачињава записник о стању на комплексу и доставља га Министарству у року од 20 дана од дана пријема тог Обавештења.

Ако надлежна инспекција, у записнику из става 4. овог члана, утврди да стечајни управник не поступа у складу са ставом 3. овог члана, Министарство издаје решење о престанку важења сагласности.

На решење из става 5. овог члана може се изјавити жалба.

Жалба не задржава извршење решења.

По жалби на првостепено решење одлучује Влада.

**Трајни престанак рада комплекса и демонтажа комплекса**

Члан 31.

Оператер је дужан да Министарству и надлежној инспекцији достави Обавештење у складу са чланом 28. став 2. тачка 1) и став 3. овог закона о намери да трајно престане са радом комплекса.

Оператер је дужан да планира безбедну демонтажу комплекса, укључујући и безбедно уклањање свих опасних супстанци са локације комплекса и да предвиди рок за демонтажу комплекса и уклањање опасних супстанци са локације комплекса, осим у случају комплекса из члана 3. став 2. тач. 1) и 4) овог закона код којих се трајни престанак рада уређује у складу са посебним законом.

Обавештење из става 1. овог члана мора да садржи податке о мерама које оператер планира да изведе за безбедну обуставу рада, демонтажу комплекса и безбедно уклањање свих опасних супстанци са локације комплекса.

Надлежна инспекција на основу Обавештења из става 1. овог члана врши ванредни инспекцијски надзор комплекса, сачињава записник о планираним мерама и мерама које су већ спроведене на комплексу и доставља га Министарству у року од 30 дана од дана пријема Обавештења.

Инспекција у року од 15 дана од дана истека рока који је оператер одредио за демонтажу комплекса и безбедно уклањање опасних супстанци из ст. 2. и 3. овог члана, врши поновни ванредни надзор ради праћења испуњења мера које је оператер предвидео и праћења уклањања опасних супстанци са локације комплекса.

Ако инспекција након ванредних инспекцијских надзора из ст. 4. и 5. овог члана утврди да су предвиђене мере оператера изведене, да су све опасне супстанце уклоњење са комплекса и да је извршена безбедна демонтажа комплекса, доставља Министарству записник о спроведеним мерама са потврдом уклањања опасних супстанци са локације комплекса, на основу кога Министарство издаје решење о престанку важења сагласности.

На решење из става 6. овог члана може се изјавити жалба.

Жалба не задржава извршење решења.

По жалби на првостепено решење одлучује Влада.

Комплекс престаје да буде комплекс даном правоснажности решења из става 6. овог члана.

**Забрана рада комплекса или дела комплекса**

Члан 32.

Министарство решењем забрањује почетак рада или рад, комплекса или постројења или складишта, или било ког дела комплекса или постројења или складишта, ако се током контроле комплекса утврде значајни недостаци у мерама које оператер предузима за превенцију великих удеса и ограничавање њихових последица по здравље људи или животну средину.

На решење из става 1. овог члана може се изјавити жалба.

Жалба не задржава извршење решења.

По жалби на првостепено решење одлучује Влада.

**Домино ефекти и домино групе**

Члан 33.

Министарство је дужно да идентификује све домино групе комплекса, тј. комплексе нижег реда и комплексе вишег реда са могућим домино ефектима.

Министарство идентификацију домино група врши на основу докумената која је оператер доставио Министарству и информација добијених на основу инспекцијског надзора комплекса.

Министарство може тражити додатне информације од оператера, неопходне за примену овог члана.

Када Министарство поседује додатне информације о непосредној околини комплекса или о факторима из окружења који могу изазвати велики удес или погоршати његове последице, у односу на оне које је доставио оператер било ког комплекса који је део домино групе, укључујући:

1) детаље о суседним комплексима;

2) локације са активностима које не спадају у област примене овог закона; или

3) о подручјима и развојима простора који могу изазвати или повећати последице великог удеса и домино ефеката.

Министарство је дужно да те информације стави на располагање сваком оператеру комплекса у тој групи.

Када Министарство идентификује домино групу, дужно је да достави информације сваком од оператера комплекса у тој групи о имену и/или пословном имену оператера и пуној адреси сваког од комплекса у оквиру те групе.

По пријему информација из става 5. овог члана, сваки оператер из домино групе дужан је да сарађује са операторима сваког комплекса у оквиру домино групе у:

1) успостављању процедура за међусобну размену информација како би им се омогућило да узму у обзир природу и обим опасности од великог удеса у случају израде или преиспитивања или ажурирања:

(1) за сваког оператера, његове Политике превенције великог удеса и Система управљања безбедношћу,

(2) за сваког оператера комплекса вишег реда, његовог Извештаја о безбедности и интерног Плана заштите од великог удеса;

2) информисању суседних локација на које се не примењују одредбе овог закона, о њиховој близини домино групи;

3) припреми информација у складу са чланом 35. овог закона;

4) достављању информација од значаја надлежном органу за израду екстерног Плана заштите од великог удеса.

## V. ИНФОРМИСАЊЕ

### Регистар комплекса

Члан 34.

Министарство води Регистар комплекса, на основу докумената на основу којих су оператери добили решење о сагласности или решење о измени сагласности.

Регистар комплекса је доступан и у електронској форми, на интернет страници Министарства.

Регистар комплекса садржи информације о комплексима, и то:

1) назив оператера, назив комплекса и адресу локације комплекса;

2) потврду да се одредбе овог закона примењују на комплекс и да је оператер доставио Министарству документа из чл. 12–15. и члана 17. овог закона;

3) кратак опис делатности комплекса (поједностављено образложење, о активности или активностима које се обављају на комплексу);

4) уобичајени (тривијални) назив, или хемијски назив (генеричко име), или класификацију опасности одговарајућих опасних супстанци присутних на комплексу, које би могле бити узрок великог удеса, са назнаком њихових главних опасних карактеристика, једноставним изразима;

5) опште информације о томе како ће заинтересована јавност бити упозорена, ако је потребно, и адекватне информације о одговарајућем понашању у случају великог удеса или упућивање на то где су те информације електронски доступне;

6) датум последње посете локацији на основу програма редовних инспекцијских надзора, или упућивање на то где су те информације електронски доступне, или где се, на захтев, у складу са законом којим се уређује приступ информацијама од јавног значаја, могу наћи детаљније информације о инспекцијском надзору и плану инспекције;

7) податке о томе где се могу добити детаљније релевантне информације, у складу са законом којим се уређује приступ информацијама од јавног значаја.

Поред информација из става 3. овог члана, за комплексе вишег реда, Регистар комплекса садржи и следеће информације:

1) опште информације које се односе на природу опасности од великог удеса, укључујући њихове могуће последице по људско здравље и животну средину, кратак опис главних сценарија великог удеса и предвиђених мера одговора на те удесе;

2) потврду да је од оператера захтевано да се консултује са надлежним службама за заштиту и спасавање (ватрогасно-спасилачке јединице), службама за здравствену заштиту, заводима за јавно здравље и органима јединице локалне самоуправе на чијој се територији комплекс налази, ради поступања у великом удесу и свођења његових ефеката на минимум;

3) одговарајуће информације из екстерног Плана заштите од великог удеса, а у вези са поступањем са било којим ефектима великог удеса изван комплекса, укључујући обавезно препоруке о сарађивању у складу са упутствима или захтевима хитних служби за време удеса или упућивање на то где су те информације електронски доступне;

4) информацију, где је применљиво, о томе да ли се комплекс налази у близини територије друге државе, са могућношћу настанка великог удеса са прекограничним ефектима према Конвенцији о прекограничним ефектима индустријских удеса.

Министарство је дужно да редовно ажурира Регистар комплекса.

Министар ближе прописује форму и начин вођења Регистра комплекса.

### Достављање информација из Регистра комплекса од стране оператера комплекса вишег реда

Члан 35.

Оператер комплекса вишег реда дужан је да информације о свом комплексу, из Регистра комплекса, на сваких пет година, или након ажурирања истих, достави свим лицима која могу бити погођена ефектима великог удеса, у најприкладнијој форми за та лица, независно од тога да ли их та лица захтевају.

Оператер комплекса вишег реда дужан је да информације из става 1. овог члана достави и свим објектима и зонама јавне намене, укључујући и школе и болнице, као и свим суседним комплексима, ако се ради о комплексима домино групе.

**Приступ информацијама и ограничавање приступа информацијама**

Члан 36.

Министарство је дужно да обезбеди да на захтев јавности, у складу са законом којим се уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја, буде доступан и Извештај о безбедности из члана 15. овог закона и попис опасних супстанци.

Министарство може самостално или на захтев оператера комплекса одлучити да се одређени делови Извештаја о безбедности и пописа опасних супстанци из става 1. овог члана не објављују из разлога прописаних законом којим се уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја.

Ако одлучи да се одређени делови Извештаја о безбедности и пописа опасних супстанци из става 1. овог члана не објављују, Министарство захтева од оператера да у одређеном року достави измењен Извештај о безбедности или попис опасних супстанци без одређених делова.

Измењени Извештај о безбедности из става 3. овог члана треба да буде у облику сажетка без техничких података, који укључује најмање опште информације о опасностима од великог удеса и о могућим ефектима по здравље људи и животну средину у случају великог удеса.

**Прекогранične последице**

Члан 37.

Министарство утврђује и води евиденцију о комплексима вишег реда чије активности могу изазвати велики удес са прекограничним ефектима.

Министарство о комплексима из става 1. овог члана обавештава и ступа у консултације са надлежним органом суседне државе, која би могла бити погођена ефектима великог удеса у складу са одредбама Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса.

Обавештење из става 2. овог члана садржи информације које суседна држава може узети у обзир приликом припремања екстерних планова заштите од великог удеса, просторног планирања и информисања јавности.

Када министарство надлежно за унутрашње послове, на основу прописа којима се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама, за комплекс вишег реда који се налази близу територије суседне државе изузме од обавезе израде екстерног Плана заштите од великог удеса надлежни орган за доношење тог плана, Министарство о томе, уз образложење, обавештава надлежни орган те суседне државе.

Информације добијене од надлежног органа суседне државе, о комплексу вишег реда чије активности могу проузроковати велики удес са ефектима на територији Републике Србије, Министарство доставља органима надлежним за уређење простора у складу са чланом 10. ст. 3. и 4. овог закона и органима надлежним за израду екстерних Планова заштите од великог удеса, у складу са чланом 16. став 3. овог закона и прописима којима се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама.

Одредбе става 2. овог члана се не примењују када се за комплекс из става 1. овог члана спроводи поступак процене утицаја пројекта на животну средину у складу са прописима којима се уређује процена утицаја пројеката на животну средину, када та процена утицаја укључује прекограничне ефекте великих удеса и када је анализа могућих ефеката великих удеса извршена у складу са овим законом.

Министар прописује садржину и форму обавештења и консултације из става 2. овог члана.

VI. АКТИВНОСТИ КОЈЕ ТРЕБА ПРЕДУЗЕТИ НАКОН ВЕЛИКОГ УДЕСА

**Обавезе оператера комплекса након великог удеса**

Члан 38.

Оператер комплекса дужан је да након великог удеса који се догодио на његовом комплексу, а који испуњава критеријуме у складу са прописом којим се уређују критеријуми за обавештавање о великом удесу, користећи најприкладнија средства, Министарству:

1) достави информацију о великом удесу;

2) достави информације и податке, чим оне постану доступне:

(1) о околностима великог удеса;

(2) о укљученим опасним супстанцама;

(3) за процену ефеката удеса по здравље људи, животну средину и имовину; и

(4) о предузетим хитним мерама;

3) достави информације о предвиђеним мерама за:

(1) ублажавање средњорочних и дугорочних последица удеса; и

(2) превенцију поновног настанка таквог великог удеса;

4) ажурира достављене информације из тач. 2) и 3) овог става, ако се на основу истраге коју изврши оператер утврде додатне чињенице због којих се те информације или изведени закључци мењају.

За поступање по ставу 1. овог члана, оператер може да користи и електронску пошту.

Оператер је дужан да поступи у случају из става 1. овог члана чим је то изводљиво, а најкасније у року од 24 сата од тренутка дешавања великог удеса, осима за случај из тачке 4) став 1. овог члана, по којој оператер мора да поступи у року од 30 дана од окончања истраге.

Министар ближе прописује критеријуме за обавештавање о великом удесу из става 1. овог члана.

**Обавезе надлежних органа након великог удеса**

Члан 39.

Након великог удеса, неопходно је да се:

1) обезбеди да се предузму све потребне хитне, средњорочне и дугорочне мере, у сврху ограничавања и отклањања последица великог удеса;

2) прикупљају, путем инспекцијског надзора, истраге или другим одговарајућим средствима, информације које су потребне за потпуну анализу техничких, организационих и управљачких аспеката великог удеса;

3) предузимају одговарајуће активности да би се обезбедило да оператер предузме све неопходне мере ремедијације;

4) дају препоруке о будућим превентивним мерама.

Влада образује радну групу за спровођење обавеза из става 1. овог члана, чији састав се уређује сходно врсти ефеката великог удеса и обиму његових последица по људе и животну средину.

**Извештавање Европске комисије**

Члан 40.

Министарство извештава Европску комисију када је на територији Републике Србије настао велики удес који испуњава критеријуме у складу са прописом којим се уређују критеријуми за обавештавање о великом удесу из члана 38. став 4. овог закона.

Министарство је дужно да, чим је то изводљиво, а најкасније у року од годину дана од дана великог удеса, достави Европској комисији:

1) назив и адресу органа надлежног за достављање извештаја;

2) дан, време и место удеса, укључујући пуно име оператера и адресу комплекса у којем се догодио удес;

3) кратак опис околности удеса, укључујући опасне супстанце које су биле укључене и непосредне последице по здравље људи и животну средину;

4) кратак опис хитних мера које су предузете и непосредних мера предострожности које су потребне да би се спречило понављање удеса;

5) резултате анализе удеса и дате препоруке.

Министарство може да одложи достављање информација из става 2. тачка 5) овог члана ако је то потребно да се омогући да се заврши судски поступак на који би издавање тих информација могло утицати.

У случају када Министарство у вези са информацијама из става 2. тачка 5) овог члана може да обезбеди само прелиминарне информације, дужно је да обезбеди Европској комисији ажурирану информацију, када резултати даље анализе и препоруке буду доступни.

Министарство, поред информација из става 2. овог члана, Европској комисији доставља и називе и адресе свих надлежних органа и других тела који би могли да имају релевантне информације о великом удесу и који могу да посаветују надлежне органе других држава чланица, који морају да интервенишу у случају таквог или сличног великог удеса.

Информације из става 2. овог члана Министарство доставља користећи базу података коју успоставља Европска комисија.

**Размена информација**

Члан 41.

Министарство и Европска комисија размењују информације о стеченом искуству на пољу превенције великих удеса и ограничавања њихових последица. Ове информације нарочито се односе на функционисање мера предвиђених овим законом.

Министарство сваке четврте године доставља Европској комисији извештај о спровођењу овог закона.

Министарство доставља Европској комисији следеће информације:

1) име и/или пословно име оператера и пуну адресу сваког комплекса;

2) делатност или делатности комплекса.

VII. НАДЗОР

**Инспекцијски надзор**

Члан 42.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство, ако овим законом није друкчије прописано.

Инспекцијски надзор врши се преко инспектора за заштиту животне средине (у даљем тексту: инспектор) у оквиру делокруга утврђеног овим законом.

На питања инспекцијског надзора која нису уређена овим законом примењују се одредбе закона којим се уређује инспекцијски надзор.

**Систем надзора**

Члан 43.

Надзор мора да буде сразмеран карактеристикама комплекса над којим се врши надзор независно од тога да ли је оператер доставио Министарству документа из чл. 12–15. и члана 17. овог закона.

Трајање и активности надзора морају бити адекватно планирани како би се проверили сви системи који су примењени на комплексу, без обзира да ли се ради о системима техничке, организационе или управљачке природе, а да би се обезбедило:

1) да оператер може да докаже да је предузео одговарајуће мере превенције великог удеса, сходно свим активностима на комплексу;

2) да оператер може да докаже да је обезбедио одговарајућа средства за ограничавање последица великог удеса, како на комплексу, тако и ван њега;

3) да подаци и информације приказани у достављеним документима из чл. 12–15. и члана 17. овог закона, адекватно приказују услове на комплексу;

4) да је оператер обезбедио информисање јавности, у складу са овим законом.

**Планирање инспекцијског надзора**

Члан 44.

Инспекција за заштиту животне средине (у даљем тексту: инспекција) израђује план инспекцијског надзора, који мора да обухвати све комплексе у оној географској области на коју се инспекцијски план односи, редовно га прегледа и, ако је потребно, ажурира.

План инспекцијског надзора обавезно обухвата:

1) генералну процену релевантних безбедносних питања;

2) географску област коју инспекцијски план обухвата;

3) листу комплекса обухваћених тим планом;

4) листу домино група комплекса;

5) листу комплекса код којих одређени спољни ризици или извори опасности могу повећати ризике или последице великог удеса;

6) поступке за редован инспекцијски надзор и програм редовног инспекцијског надзора, у складу са чланом 45. овог закона;

7) поступке за ванредне инспекцијске надзоре, у складу са чланом 46. овог закона;

8) одредбе за сарадњу са другим надлежним инспекцијама.

Инспекцијски надзор се може вршити и као заједнички инспекцијски надзор, са инспекцијама других надлежних органа, на истом комплексу, где је то могуће.

Инспектор је дужан да оператеру достави записник о редовном, или ванредном или контролном инспекцијском надзору, са закључцима тог надзора, у складу са одредбама овог закона, у форми прописаној законом којим се уређује инспекцијски надзор, у року од 15 дана од дана обављања надзора.

Ако је потребно, у року не дужем од 60 дана од дана достављања записника, инспектор решењем налаже активности и мере које оператер мора да предузме, у складу са одредбама овог закона и прописује рок за поступање оператера по том решењу.

**Програм редовног инспекцијског надзора**

Члан 45.

Инспекција израђује програме редовног инспекцијског надзора, на основу планова инспекцијског надзора из члана 44. став 1. овог закона, за све комплексе.

Програм редовног инспекцијског надзора садржи учесталост теренског инспекцијског надзора за различите врсте комплекса.

Период између два теренска инспекцијска надзора не сме бити дужи од једне године за комплексе вишег реда и три године за комплексе нижег реда, осим у случају када је инспекција израдила програм редовног инспекцијског надзора на основу системске процене опасности од великог удеса на комплексу.

Системска процена опасности од великог удеса на комплексу се утврђује на основу следећих критеријума:

1) могућег утицаја комплекса на здравље људи и животну средину;

2) доказа о усклађености са захтевима овог закона; и

3) записника о инспекцијском надзору надлежног инспектора из области:

управљања хемикалијама и биоцидним производима, заштите од пожара и експлозија, опреме под притиском, средстава за исхрану биља, безбедности и здравља на раду, као и из других области од значаја за примену овог закона, где је применљиво.

**Ванредни и контролни инспекцијски надзор**

Члан 46.

Ванредни инспекцијски надзор се спроводи у најкраћем могућем року, у сврху истраживања:

1) навода представки које испуњавају услове за покретање поступка по службеној дужности, или

2) озбиљних удеса и срећом избегнутих удеса, који повећавају ризик од настанка великог удеса или чији даљи развој може да доведе до великог удеса, или

3) неусклађености са одредбама овог закона.

Контролни инспекцијски надзор се спроводи ако се на комплексу у току редовног или ванредног инспекцијског надзора утврде неусаглашености са овим законом, у року не дужем од шест месеци од дана редовног или ванредног инспекцијског надзора.

**Права и дужности инспектора**

Члан 47.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор има право и дужност да утврђује, сходно овом закону:

1) да ли је оператер доставио Министарству информације из члана 8. став 4. овог закона;

2) да ли је за комплекс вишег реда, оператер доставио надлежном органу јединице локалне самоуправе информације потребне за израду екстерних планова заштите од великог удеса у складу са чланом 11. став 6. тачка 9);

3) да ли оператер поступа у складу са чланом 11. став 6. тачка 11) овог закона;

4) да ли је оператер израдио и доставио Министарству Обавештење, у складу са чланом 12. овог закона;

5) да ли су испуњени услови за рад комплекса у складу са чланом 18. овог закона;

6) да ли су документа за која је оператер исходовао Решење о сагласности или Решење о измени сагласности, за комплекс, у складу са чињеницама на комплексу оператера и у околини комплекса;

7) да ли оператер на свом комплексу поступа у свему сходно документима на која је исходовао Решење о сагласности или Решење о измени сагласности;

8) да ли је оператер на свом комплексу предузео све мере неопходне за превенцију великог удеса и ограничавање његових последица по здравље људи и животну средину у складу са овим законом;

9) да ли оператер поступа у складу са чланом 25. став 4. овог закона;

10) да ли оператер поступа у складу са чланом 26. став 4. овог закона;

11) да ли оператер поступа у складу са чланом 28. став 2. овог закона;

12) да ли оператер комплекса поступа у складу са чланом 28. став 4. овог закона, у случају да има намеру да смањи капацитет за производњу, промет и складиштење опасних супстанци, или измени попис опасних супстанци на комплексу тако, да не испуњава услове за даљу примену овог закона;

13) да ли, у случају давања у закуп комплекса или дела комплекса другом правном лицу, оператер и то друго правно лице, поступају у складу са одредбама члана 29. овог закона;

14) да ли у случају стечаја оператера комплекса, стечајни управник поступа у складу са одредбама члана 30. овог закона;

15) да ли у случају потпуног престанка рада комплекса и демонтаже комплекса, оператер поступа сходно одредбама члана 31. овог закона;

16) да ли оператер поступа у складу са решењем Министарства из члана 32. овог закона;

17) да ли је оператер доставио Министарству информације из члана 33. став 3. овог закона;

18) да ли оператер комплекса који је део домино групе, поступа у складу са чланом 33. став 7. овог закона;

19) да ли оператер комплекса вишег реда поступа у складу са чланом 35. овог закона;

20) да ли је оператер комплекса вишег реда Министарству доставио измењен Извештај о безбедности или попис опасних супстанци, у складу са чланом 36. ст. 3. и 4. овог закона;

21) да ли је, након великог удеса, оператер комплекса поступио у складу са чланом 38. овог закона;

22) да ли оператер спроводи друге прописане мере и услове у складу са овим законом.

**Овлашћења инспектора**

Члан 48.

У вршењу инспекцијског надзора из члана 47. овог закона, инспектор је овлашћен да:

1) нареди оператеру да достави Министарству информације из члана 8. став 4. овог закона;

2) нареди оператеру комплекса вишег реда да достави надлежном органу јединице локалне самоуправе информације потребне за израду екстерних планова заштите од удеса у складу са чланом 11. став 6. тачка 9)

овог закона;

3) нареди оператеру да поступа у складу са чланом 11. став 6. тачка 11) овог закона;

4) нареди оператеру да достави Обавештење, у складу са чланом 12. овог закона;

5) забрани почетак рада или рад комплекса, ако нису испуњени услови за рад комплекса, у складу са чланом 18. овог закона;

6) забрани почетак рада или рад комплекса или дела комплекса и нареди оператеру да ажурира документа захтевана овим законом, сходно одредбама овог закона, и поднесе захтев за измену сагласности, сходно члану 27. овог закона, ако утврди да документа за која је оператер исходовао решење о сагласности или решење о измени сагласности, за односни комплекс, нису у складу са чињеницама на комплексу оператера и у околини комплекса;

7) нареди оператеру да преиспита и, ако је потребно, ажурира документа прописана овим законом, у складу са чланом 25. став 1. подтач. (2) и (4) и чланом 26. став 3. тач. 2) и 3) и поднесе захтев за измену сагласности, сходно члану 27. овог закона;

8) нареди оператеру да у одређеном року на свом комплексу поступи у свему сходно документима на која је исходовао решење о сагласности или Решење о измени сагласности;

9) ако оператер не поступи по тачки 8) овог члана, забрани почетак рада или рад комплекса или дела комплекса;

10) забрани почетак рада или рад, комплекса или постројења или складишта, или било ког дела комплекса или постројења или складишта, ако се током инспекцијског надзора утврде значајни недостаци у мерама које оператер предузима за превенцију великих удеса и ограничавање њихових последица по људе или околину;

11) нареди оператеру да поступа у складу са чланом 25. став 4. овог закона;

12) нареди оператеру да поступа у складу са чланом 26. став 4. овог закона;

13) нареди оператеру да поступа у складу са чланом 28. став 2. овог закона;

14) нареди да оператер комплекса поступа у складу са чланом 28. став 4. овог закона, у случају да има намеру да смањи капацитет за производњу, промет и складиштење опасних супстанци, или измени попис опасних супстанци на комплексу тако, да не испуњава услове за даљу примену овог закона;

15) нареди да, у случају давања у закуп комплекса или дела комплекса другом правном лицу, оператер и то друго правно лице, поступају сходно одредбама члана 29. овог закона;

16) нареди да, у случају стечаја оператера комплекса, стечајни управник поступа у складу са одредбама члана 30. овог закона;

17) нареди да, у случају потпуног престанка рада комплекса и демонтаже комплекса, оператер поступа сходно одредбама члана 31. овог закона;

18) нареди оператеру да достави Министарству информације из члана 33. став 3. овог закона;

19) нареди оператеру комплекса који је део домино групе, да поступа у складу са чланом 33. став 7. овог закона;

20) нареди оператеру комплекса вишег реда да поступи сходно члану 35. овог закона;

21) нареди оператеру комплекса вишег реда да Министарству достави измењен Извештај о безбедности или попис опасних супстанци, у складу са чланом 36. ст. 3. и 4. овог закона;

22) нареди да, након великог удеса, оператер комплекса поступи сходно члану 38. овог закона;

23) нареди оператеру безбедно уклањање опасних супстанци са локације комплекса или дела комплекса;

24) нареди оператеру предузимање одговарајућих превентивних и других мера заштите од великог удеса у складу са овим законом;

25) нареди оператеру извршење других прописаних обавеза у одређеном року у складу са овим законом.

На решење инспектора из става 1. овог члана може се изјавити жалба.

Жалба из става 2. овог члана изјављује се Министарству у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба на решење инспектора не одлаже његово извршење.

Решење по жалби из става 2. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Члан 49.

Ако у току вршења инспекцијског надзора инспектор нађе да су поред повреде овог закона повређени и други закони и прописи којима се уређују питања од значаја за заштиту од великог удеса дужан је, поред предузимања мера за које је овлашћен, да обавести други надлежни орган.

Други надлежни инспекцијски орган о предузетим мерама извештава инспектора из става 1. овог члана.

## VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

### Привредни преступи

Члан 50.

Новчаном казном од 500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ оператер ако:

1) оператер не испуњава прописане обавезе (члан 11);

2) комплекс не испуњава услове за рад (члан 18).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице оператера новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

### Прекршаји

Члан 51.

Новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај оператер, правно лице, ако:

1) није доставио Министарству информације из члана 8. став 4. овог закона;

2) за комплекс вишег реда није доставио надлежном органу јединице локалне самоуправе информације потребне за израду екстерних планова заштите од удеса у складу са чланом 11. став 6. тачка 9);

3) не омогући инспектору обављање контроле, у складу са чланом 11. став 6. тачка 11), односно не поступи по решењу инспектора, у складу са чланом 48. овог закона;

4) није израдио и доставио Министарству Обавештење, у складу са чланом 12. овог закона;

5) без одлагања не обавести Министарство у складу са чланом 25. став 4. овог закона;

6) без одлагања не обавести Министарство у складу са чланом 26. став 4. овог закона;

7) не достави Министарству информације у складу са чланом 28. став 2. овог закона;

8) није поступио у складу са чланом 28. став 4. овог закона, у случају да има намеру да смањи капацитет за производњу, промет и складиштење опасних супстанци, или измени попис опасних супстанци на комплексу тако, да не испуњава услове за даљу примену овог закона;

9) оператер комплекса или друго правно лице, у случају давања у закуп комплекса или дела комплекса, није поступио сходно одредбама члана 29. овог закона.

10) у случају трајног престанка рада комплекса и демонтаже комплекса, оператер није поступио у складу са одредбама члана 31. овог закона;

11) није доставио Министарству информације из члана 33. став 3. овог закона;

12) као оператер комплекса који је део домино групе, није поступио у складу са чланом 33. став 7. овог закона;

13) као оператер комплекса вишег реда није поступио у складу са чланом 35. овог закона;

14) за комплекс вишег реда Министарству није доставио измењен Извештај о безбедности или попис опасних супстанци, у складу са чланом 36. ст. 3. и 4. овог закона;

15) након великог удеса, није поступио у складу са чланом 38. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се оператер, предузетник новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице оператера, односно другог правног лица новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај стечајни управник, ако у случају стечаја оператера комплекса, стечајни управник није поступио у складу са одредбама члана 30. овог закона.

## IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

Сагласности издате операторима постојећих комплекса вишег реда на основу Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – УС, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 95/18 – др. закон) важиће до испуњења услова за измену сагласности сходно члану 27. овог закона или најкасније до годину дана од дана доношења подзаконских аката предвиђених овим законом ако нису испуњени услови за измену сагласности сходно наведеном члану.

Изузетно од става 1. овог члана, ако су испуњени услови за измену сагласности сходно члану 27. овог закона за комплекс вишег реда, а пре усвајања подзаконских аката предвиђених овим законом, оператер тог комплекса подноси захтев за измену сагласности у року од шест месеци од доношења подзаконских аката предвиђених овим законом.

За постојећи комплекс, оператер је дужан да достави Обавештење из члана 12. овог закона, у року од шест месеци од дана доношења подзаконских аката у складу са овим законом.

За постојећи комплекс нижег реда, оператер је дужан да поднесе захтев за издавање сагласности сходно члану 19. овог закона, у року од годину дана од дана доношења подзаконских аката у складу са овим законом.

Члан 53.

Поступак издавања сагласности покренут на основу Закона о заштити животне средине окончаће се у складу са тим законом.

Инспекцијски надзор покренут на основу Закона о заштити животне средине окончаће се у складу са тим законом.

Члан 54.

Подзаконски акти који се доносе на основу овог закона донеће се најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Министарство је дужно да Регистар комплекса из члана 34. овог закона учини доступним јавности у року од шест месеци од доношења подзаконских аката предвиђених овим законом.

Члан 55.

Даном почетка примене овог закона престају да важе:

1) одредбе Поглавља 3.2 – Заштита од хемијског удеса и чл. 58–63. и члан 34. став 1. тачка 2б) Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 95/18 – др. закон);

2) одредбе које се односе на инспекцијски надзор из члана 110. тачка 14а), члана 111. тач. 20), 21), 21а), 22) и 23), члана 116. тач. 13), 14) и 15), члана 117. тач. 5), 6), 7) и 8), члана 117а. тач. 8), 9), 10), 11) и 12) и члана 120. тач. 10) и 11) Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 95/18 – др. закон).

Члан 56.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се по истеку годину дана од дана ступања на снагу овог закона, осим одредаба овог закона које се односе на обавезе Републике Србије према Европској унији које се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији.